

A NAPRAFORGÓ

ÁLLOMÁNSZÁRÍTÁSA

MILYEN KÖRÜLMÉNYEK KÖZÖTT ÉS MIVEL ÉRDEMES ELVÉGEZNI?

A NAPRAFORGÓTÁBLÁK BETAKARÍTÁS ELŐTTI SZÁRÍTÁSÁNAK, AVAGY DESZIKKÁLÁSÁNAK SZÜKSÉGESSÉGE ÉVRŐL ÉVRE VISSZATÉRŐ KÉRDÉS.

EL KELL VÉGEZNI VAGY SEM, MILYEN KÉSZÍTMÉNNYEL, MIKOR, MILYEN MÓDON? SZÁMOS KÉRDÉS, AMELYRE A NAPRAFORGÓ-TERMESZTŐKNEK MEG KELL TALÁLNIUK A JÓ VÁLASZT. AZONBAN VANNAK ÉVJÁRATOK, AMELYEK MÉG JOBBAN MEGNEHEZÍTIK A DÖNTÉST. MINT AMILYEN AZ IDEI IS!

AMIKOR NINCS SZÜKSÉG AZ ÁLLOMÁNSZÁRÍTÁSRA

Vannak évjáratok, amelyekben az állományszárítás elvégzése szükség-telenné válik. Ilyen lehet a mostani is, amiben most, amikor e sorok íródnak, még nem lehet megmondani, mekkora területen lesz szükség e művellet elvégzésére. Az ország középső és keleti részét érintő súlyos aszály miatt nem zárható ki, hogy felesleges tervezni ezzel a beavatkozással, mert az állományok természetes úton leszáradnak. De az sem elképzelhetetlen, hogy a várható alacsony hozam miatt egyszerűen nem gazdaságos a beavatkozás elvégzése, így, ha van rá lehetőség, inkább kívárnak a gazdálkodók a betakarítással, amíg az állományuk arathatóvá válik. Érdeemes azonban

1

számba vennünk, melyek azok a helyzetek, amikor viszont nem hagyható el a napraforgó állományszárítása.

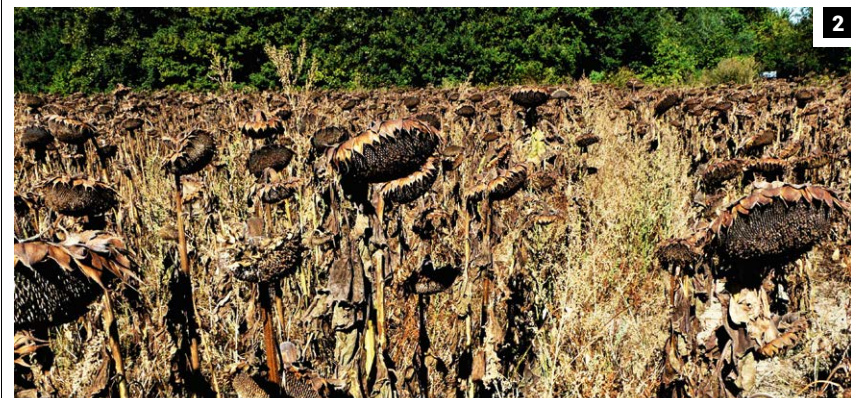
A BETAKARÍTÁS IDŐZÍTÉSE, ÜTEMEZÉSE

A vetésgörögben a napraforgót nagyon sok esetben követi őszi kalászos utóvetemény, ezért a betakarítás ütemezése fontos kérdés. Elegendő időre van szükségünk ahhoz, hogy vetésre kész, jó minőségű magágyat készíthessünk,

Az állományszárítás elvégzése lehetővé teszi a napraforgó gyors és veszteségmentes betakarítását.

amely megülepdedve várja a vetőmagot. Ezért az esetek nagy részében nem várhatjuk meg a napraforgó természetes száradását. Különösen igaz ez akkor, amikor a gabonatermesztési technológiánk a korai, szeptember végi vetésen alapul. Az ilyen esetekben az érintett területeken nem hagyható el az állományszárítás.

Részben a fentiekkel, részben a nagy területmérettel függ össze a betakarítás ütemezését, időbeni tervezhetőségét szolgáló deszikkálás. Ebben az esetben a készítmények hatáskifejtésének eltérő gyorsaságát használjuk ki. Ezeket már jól ismerjük, pontosan tudható, mennyi időn belül válnak arathatóvá a velük kezelt táblák. A leggyakrabban alkalmazott hatóanyagok közül a dikvát-dibromid a leggyorsabb, felhasználását követően akár már 5-7 nap múlva aratható a terület. A szintén gyakran használt glifozát esetében a hatáskifejtés lassabb, a kezelt terület általában 10-14 napon belül válik betakaríthatóvá. A betakarítás szakaszolásával elérhetjük, hogy közel optimális kaszatnedvesség mellett

2

1. KÉP: A felgyomosodott táblákon nem kerülhető el az állományszárítás elvégzése
2. KÉP: Az egyöntetűen leszáradó állományok segítik a betakarítást

arathassuk le a növényállományunkat és szárítási művelet nélkül tárolhassuk be a termését.

NÖVÉNYVÉDELMI SZEMPONTOK

A napraforgó-terület felgyomosodása nagyon sok esetben már önmagában elegendő indokot szolgáltat az állományszárítás elvégzésére. Gyomos területen a sűrű, esetleg a növények fölé magasodó gyomtenger (1. kép) olyan mértékben lassítja le a napraforgó természetes vízleadását, hogy nem szabad megvárunk, amíg az magától jut el a betakarításra alkalmas kaszatnedvesség állapotáig. Ezen túl egy ilyen területen a gyomnövények leszárítása nélkül rendkívüli módon lelassul a betakarítási munka, a zöld, nedves gyomok a kaszatokat „összeszenik”, visszanedvesítik. Sőt, a betakarítási veszteség is kiugróan magas lehet, ami a kombájnon áthaladó hatalmas növénytömeg miatt elkerülhetetlen. A földre hulló kaszatok pedig azon túl, hogy csökkentik a betakarított termésünk mennyiségét, árvakelésként hosszú éveken át okoznak gondot. Egy jól megválasztott készítménnyel jó minőségben elvégzett állományszárítással mindezeket a problémákat még egy felgyomosodott állományban is elkerülhetjük (2. kép).

Nem gyakori probléma, de hűvösebb és nedvesebb évszakokban nem zárható ki, hogy a növényállomány tápanygabetegségekkel való fokozott fertőződése miatt a további károkozás megakadályozása indokolja az állomány leszárítását. Ebben az esetben a szürke- és fehérpenészes tápanygathadás kórokozóira kell gondolni, amelyek miatt romlanak a terméskilátások, amit a széteső tápanyagok miatti fokozódó betakarítási veszteség tovább ront.

EGYÉB SZEMPONTOK

Egy adott terület állományszárítását az is indokoltá teheti, ha az élő gyomnövényekkel (3. kép) fertőzött, így az állományszárítással együtt azok ellen is védekezni kívánunk. Akár egyszikű (például élő fenyércirok), akár kétszikű (például mezei acat) gyomnövényről beszélünk, a glifozát hatóanyagú készítmények hasznos segítséget nyújthatnak a gyérítésükben. Az elvégzett munka hatása akár több évre is kiterjedhet, mivel a hatóanyag a növényekben gyökérrányban szállítódik, így az élő gyomnövények más módon nehezen elérhető, föld alatti részeibe is eljut, ahol

Az állományszárítás egyúttal hosszú hatású gyomirtás is lehet.

A kulcs a helyes szerválás!

kifejti gyomirtó hatását. Ez a beavatkozás egészen a közelmúltig elfogadható költséggel volt végezhető, ez azonban jelentősen megváltozott, jelenleg már kifejezetten magas költséget jelent a védekezésnek ezen módja. Ennek ellenére érdemes megfontolni az elvégzését, mert két legyet üthetünk egy csapásra.

HATÓANYAGOK ÉS SEGÉDANYAGAI

Jelenleg több gyomirtó hatóanyag alkalmazható a napraforgó állományszárítására, amelyek végleges vagy szükség-helyzeti engedéllyel rendelkeznek. Ezek a dikvát-dibromid, a glifozát, a piraflufen-etil, valamint a karfentrazon-etil. Ezek

közül minden napraforgó-termesztő ki tudja választani a számára legkedvezőbb hatásút, amellyel az adott viszonyok között a leghatékonyabban és a legbiztonságosabban tudja elvégezni állománya szárítását.

Ezeket túl azonban érdemes szót ejteni azokról az adalékanyagokról is, amelyek használata biztonsági szempontok miatt kötelező, vagy a hatékonyság javítása érdekében ajánlott. A legfontosabb a cseppnehezítő adalékanyagok alkalmazása, amelyekkel elkerülhetjük a permetlé elsodródását, a szomszédos kultúrák károsodását. Ezek felhasználását az állományszárításra használt készítmények engedélykirata szabályozza, előírva, milyen helyzetekben kötelező az alkalmazásuk.

Ezen az engedélykiratok által szabályozott elemek túl azonban sok esetben a kezelés hatékonyságának javítása érdekében is tanácsos további adalékanyag alkalmazása. Sokszor tapasztalhatjuk a felgyomosodott állományokban, hogy a hatékonyság elmarad az elvárttól, egyes gyomnövények nem vagy csak nagyon nehezen száradnak le. Különösen igaz ez a mind több problémát okozó fehér libatop (4. kép) esetében, amely vastag viaszréteget képez a lombozatán és szárán, megnehezítve, hogy kellő mennyiségű hatóanyag juthasson be a növénybe, ami miatt az állományszárítás hatásfoka romlik. Ez különösen aszályos körülmények között történhet meg, így az idei évjáratban fokozott problémát jelenthet. Ezen akár már a legegyszerűbb és legkisebb költséget jelentő hatásfokozó adalékanyagok alkalmazásával is segíthetünk. Hasznos kiegészítés lehet ilyenkor nitrogéntartalmú műtrágya (például 4 kg/ha ammónium-nitrát) permetlébe történő keverése is, amellyel a hatáskifejtés gyorsabbá válik. Ma már elérhető a kínálatban olyan készítmények, amelyeket cseppnehezítésre ugyanúgy használhatunk, mint hatásfokozásra, miközben segítségükkel a kezelt napraforgótányér visszanedvesedése is megakadályozható, amennyiben nedvesebbre fordulna a betakarításkori időjárás.

A napraforgóban elvégzendő állományszárítás sokszor okoz fejtörést a gazdálkodóknak, ami különösen igaz lehet az idei évre. Az állományok állapota, a várható hozam, valamint a beavatkozás költségeinek növekedése mind olyan kérdés, amelyet figyelembe kell venniük a döntés meghozatalakor. Az általános, rutinszerű megközelítés helyett a jelenlegi viszonyok között a táblaszinten meghozott döntések lehetnek a célra vezetőek.

AgrárUnió

3. KÉP: Az állományszárítással gyéríthetjük az élő gyomnövényeket is
4. KÉP: Erős libatopfertőzés esetén a hatásfokozó adalékanyagok javítják a hatékonyságot